СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 24. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 30-го січня, VOL. XLV. No. 24. Jersey City, N. J., Saturday, January 30, 1937. THREE CENTS

НЕБЕЗПЕКА НОВОЇ ПОВЕНЕВОЇ КАТАСТРОФИ ЩЕ НЕ МИНУЛА

Вода в ріці Огайо потрохи спадає, але це не значить, що вже вся небезпека минула. Що так є, видно найкраще в тім місці, де вливається Огайо до Місісіпі. Розбурхані води ріки Огайо вливаються до Місісіпі з такою величезною силою, що вода з Огайо відбивається при вливі від вод Місісіпі ще з такою силою, що потрясає гатами і шлюзами, якими охоронене місто Кейро, що положене при гирлі ріки Огайо. Місто Кейро приготоване на те, що можуть не дописати і його охоронні вали, які є надзвичайно сильні й скріплені тепер ще новими мішками піску на просторі яких 300 миль здовж Місісіпі, від Кейро до Мемфіс. З Кейро забрано жінок і дітей, а команда армії вже має готовий плян, як виселити якого пів міліона людей, якщоб води Місісіпі прорвали чотири великанські гаті, що їх збудовано коштом одного біліона долярів.

Вода на Місісіпі підноситься.

Досі вода в ріці Місісіпі підносилася денно постійно на один ступінь, а тепер на пів ступня. Ще не знати, коли буде вершок катастрофи. Одно певне, що він ще не надійшов. Значить, треба бути приготованим і на найгірше. В стейті Аркензо води Мусісіпі залили яких 2,500,000 акрів землі.

Нова небезпека — валяться будинки.

В Луисвил трохи відітхнули, бо вода зачала опадати. Зачали вишукувати погиблих і їх ховати. Та й це треба було в багатьох місцях перервати, бо вода підмулила будинки до цеї міри, що потрясла фундаментами і вони зачинають розпадатися. Найбільша небезпека грозить від великих будівель — хмародерів.

ВІДГРОЖУЮТЬСЯ СТРАЙКОМ.

ВАШИНҐТОН.—Сталеві фабриканти, що є власниками копалень вугілля, відмовляються колектувати від майнерів $1 місячно, призначений на скріплення майнерської юнії. „Юнайтед Майн Воркерс" дає до пізнання, що коли так буде, то 25,000 майнерів зачнуть страйкувати.

„НАЙРА" У НОВІМ ВИДАННЮ.

ВАШИНҐТОН. — Виходить, що президент Рузвелт не думає зрезиґнувати з тих плянів, що були відомі як „Нешенел Рековері Акт". Він тепер задумує їх здійснити при помочі конґресу. Президент є цього переконання, що боротьбу з безробіттям буде можна перевести успішно тільки при помочі федерального уряду і головно в такий спосіб, що будуть скорочені години праці та буде означене мінімум заробітної платні.

ВИТЯГАЮТЬ ПОЧТУ З ПОЛІТИКИ.

ВАШИНҐТОН. — У палаті послів перейшов законопроєкт, який втягає почтових службовців на лісту „державних урядовців". Проти цього проєкту було багато демократів і републиканців, бо тим чином обидві головні партії будуть позбавлені від надавання посад яким 14,000 особам шляхом протекції, себто відплати за політичну працю для партії.

ТРОЯНОВСЬКИЙ І СССР ЯК „ОБОРОНЦІ ДЕМОКРАТІЇ".

НЮ ЙОРК. — Американсько-російський Інститут для культурних взаємин з Советами влаштував у честь советського амбасадора Олександра Трояновського бенкет, на якім Трояновський назвав Совети найбільшим „приятелем демократії". Казав, що Совети є соціялістичною державою, а не комуністичною. Та переконував присутніх, що найбільшим ворогом людства є — фашизм. А Совети є з кожним, хто є проти фашизму.

ПОЛЬСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ ПРОТИ ЖИДІВСЬКИХ.

НЮ ЙОРК. — Польські редактори Фелікс Поплавський і Тома Яхімяк оголосили в імені Товариства польських журналістів в Америці отвертого листа, зверненого до рабіна Стівена Вайса і д-ра Семюеля Марґошеса, редактора „Ди Джуіш Дей", у якім критикують їх „напади на Польщу". Вони кажуть, що жидам у Польщі тяжко живеться наслідком економічних обставин, які помітні в цілім світі. А антисемітизм цвите в Польщі, бо жиди, які в Америці приноровилися до американських культурних обставин, живуть у Польщі далі по стародавньому, говорять по жидівськи і вбираються відмінно від інших людей. Та ще кажуть урядові оплачувати їхні школи, в яких вчаться по жидівськи. Далі кажуть, що в Польщі пролилося в обороні жидів більше польської крови, ніж жидівської.

ПОЛЬСЬКІ ВЯЗНИЦІ ТРІЩАТЬ ВІД ВЯЗНІВ.

За статистичними даними, міститься нині в польських вязницях поверх 60,000 вязнів. Вязниці переповнені так, що в деяких з них є два рази більше вязнів, ніж це формально дозволено урядом. Минулого року уряд, щоб відпружити трохи вязниці, дав певній частині вязнів амнестію. Але на їх місце зараз наплило багато нових кандидатів.

УДАЛИЙ СТРАЙК.

В Толідо, Огайо, закінчено страйк 7,100 робітників, зорганізованих як „Федерейшен оф Флет Глес Воркерс". Страйкували проти „Ліббі-Овенс-Форд Глес Компані". Страйк тревав 6 тижнів. Робітникам підвищено платню 8 центів на годину.

ДАЙ ЛЮДЯМ ОТРУТУ В РУКИ!

У звязку з язвою пільних мишей, яка навістила минулої осени копичинецький повіт, адміністраційна влада наказала господарям примусово купувати затроєну пшеницю й розкидати по полях. Акція дала несподіваний наслідок. Селяни почали вживати пшениці не тільки проти мишей. Маючи якісь спори з собою, вони витроювали собі взаїмно дріб, насипали затроєну пшеницю до жолобів у стайнях і т. д. В Чабарівці, Суходолі і Вільхівчиках багато господарств лишились без дробу. В одному випадку жінка хотіла навіть отруїти чоловіка. Тепер судову владу засипують доносами з цілого повіту.

РЕЖИСЕР ПОСТРІЛИВ АКТОРА.

В селі Скшивка під Тарновом прийшло до крівавої події через марницю. Місцевий аматорський ґурток виставляв популярну штуку, яку вирежисерував Ян Мархолт. Головну ролю ґрав його приятель Войтіх Носек. Режисер так перенявся своїм завданням, що коли Носек не хотів на пробі його послухати, він добув револьвера і тяжко пострілив актора. Мархолта арештовано.

ЗАБОРОНА НА ВОЛИНІ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ.

Ще минулого року, після заборони волинським воєвідством заложення на Волині філій Союзу українських купців і промисловців у Львові, ініціятори зложили окремий статут Союзу купців-українців на Волині і зложили його до воєвідства, де їх запевняли, що такий статут буде затверджений. Одначе недавно воєвідство повідомило, що не може погодитися на заложення такої організації, бо на Волині вже існує, мовляв, споріднена організація: „Звйонзек купцуф польскіх"...

ПЕРЕД СВІТОВОЮ ВИСТАВОЮ В РИМІ.

Римський парлямент приняв закон, що торкається світової вистави, яка відбудеться в роках 1941—2 на терені між Римом і Тиренським морем. Цю околицю оглянув недавно Мусоліні і видав наказ, щоб негайно приступити до розбудови Риму в напрямі моря.

ТЕКСТ ПРИСЯГИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ.

Варшавське міністерство освіти видало новий розпорядок про складання присяги при перениманню становищ учителів у державній службі. Текст присяги для вчителів містить приречення, що викладовці будуть докладати всіх старань, щоб виховання молоді відбувалося в патріотичному дусі для добра народу.

ҐЕНҐСТЕРИ В ПОЛЬЩІ.

Ґенґстери схопили в Лодзі 25-літнього Б. Будзинера, сина промисловця, бувшого сенатора й акціонера кількох промислових підприємств. Рівночасно прислали ґенґстери до родини схопленого анонім, яким вимагали 500,000 зл. окупу. Поліція схопила ґенґстерів у хвилині, коли телефонували в справі висоти окупу. Решту ватаги ґенґстерів схопили в Андресполі, ґміни Ґалкувек, бжезінського повіту, де вони пильнували схопленого. Більшість цих ґенґстерів — жиди.

РОЗБОГАТІВ НА КРАДІЖАХ.

В Заліщиках арештовано Яна Зюлковського, управителя місцевого залізничого відтинку, за крадіжі на шкоду держави. Зюлковський є власником двоповерхової камениці, яку побудував минулого року.

ЗУБ ЗА ЗУБ.

Один бразилійський селянин у Сан Павльо, якого синові відтяв японський кольоніст руку, а це спричинило смерть хлопця, вбив цього кольоніста й 15 інших японців.

ТУНЕЛЬ ПОПІД ЛЯ МАНШЕМ

Французький інжинір Бадеван опрацював плян будови тунелю попід канал Ля Манш у всіх подробицях. Проект Бадевана передбачає будову тунелю між Фолькестовом і Кале. Ширина тунелю в цім місці 39 км. Але тому, що оба виходи з тунелю мусять починатись кілька кільометрів від берега, щоб виминути гострий спад тунелю, правдива довжінь тунелю буде 50 км.

Глибина проливу — 50 м., а що тунель мав би йти 40 м. під дном каналу, то його загальна глибінь булаб 90 м. В кожному разі така глибінь вистане, щоб тунель не лякався ні летунських бомб ні підводних мін.

Тунель буде складатися з двох рівнобіжних ґалерій і рух буде відбуватись окремими ґалеріями тільки в одну сторону. Середною ґалерій їздитимуть авта, а бічні доріжки призначені для піших. Окремі машини будуть вломповувати і прочищувати повітря у ґалеріях.

Підморським тунелем проїздитимуть 20 авт на мінуту. За цілий день зможуть переїхати 10,000 вантажних авт. Ціна підморського транспорту буде наполовину нижча від корабельних транспортів; значить тунель даватиме величезні приходи. Кошти будови будуть приблизно 800 міл. франків. Половину коштів дає французька ґрупа, а половину анґлійська. Праця при будові тунелю треватиме півтора року. Крізь новий тунель можна буде заїхати до Анґлії за годину.

ДВІ ГОДИНИ В ВОДАХ ДНІСТРА.

Одної ночи схопила румунська прикордонна сторожа двох пачкарів, Івана Стасюка з Добрівлян і Вол. Слободяна з Заліщик. Слободян не втікав, а Стасюк скочив до Дністра й скрився в воді. На березі знайшли 106 кг. цинамону. Його пачкували до Польщі. По двох годинах румуни завважили Стасюка в водах Дністра. Його витягнули й перевезли до Черновець. По дорозі Стасюк тяжко захворів. Його перевезли до вязничної лічниці.

СХОПИЛИ ФАБРИКАНТІВ ФАЛЬШИВИХ ГРОШЕЙ.

У Варшаві появилися в обігу фальшиві дво-і пятьзлотівки. Розвідчики схопили якогось Г. Міцкуня й А. та Д. Тхужів у хвилині, коли пояснялли чотирьом кольпортерам з провінції, як поширювати ці гроші. Знайшли приладдя, що ним підробляли гроші, готові фальшовані монети й припис на ґальванізацію. Згаданий Міцкунь уже пересидів 8 років у вязниці за фальшування гроша.

ВКРАЛА 51,000 І НЕ ЗНАЛА, ЩО З НИМИ ЗРОБИТИ.

Ю. Дорф, власник магазину дитячих убрань, передержував у своєму мешканню у Львові гроші на закупно камяниці. Ці гроші державав він у пушках з какао в креденсі. Сховок підглянула його служниця Г. Брощаківна з Поморя. Вона виповіла місце, ввела свою товаку на своє місце, а сама прибула їй помагати в хвилині, коли нікого з домашніх не було. Тоді й украла вона 51,000 зл. зі згаданих грошей. 14,000 ще залишила. З забраних грошей Брощаківна купила собі костюм за 150 зл. і чоколяди, частину гроша, щось коло 10,-000 зл., дала, не рахуючи свому коханкові, трохи гроша дала братові, а трохи сторожисі в домі при вул. Пелчинській 21, де перебувала. Вкінці перелякалася, що буде робити з такими великими грішми. Вислала ще трохи гроша й харчів до родини на Поморя, коли прибула поліція й арештувала злодійку. Відібрали також вкрадені гроші, але 10,000 зл. ще бракує. Треба додати, що Брощаківна служила в Дорфів довший час і ввесь час велася бездоганно.

НЕ МОЖНА ЖЕНИТИСЯ!

В місті Сочі на Кавказі від деякого часу не можна женитися, бо в місцевому маґістраті вичерпався запас відповідних книг і блянкетів.

СТО ТИСЯЧ ТУРИСТІВ ВІДВІДАЛИ ГУЦУЛЬЩИНУ.

Польське Товариство приятелів Гуцульщини повідомляє, що в 1936 р. звідали гуцульські гори 70,000 зареєстрованих туристів. Число туристів, не обнятих статистикою, оцінюють на 30,000 осіб, отже разом відвідали 1936 року Гуцульщину 100,000 туристів. У програмі на 1937 р. знаходиться будова людових домів і велика господарська, санітарна й освітна акція — все очевидно з польонізаторською метою.

ДОМАГАЄТЬСЯ СМЕРТИ ДЛЯ ПІДСУДНИХ У МОСКВІ

МОСКВА. — Після вичерпання зізнань прокуратор Вишинський домагався для 17 підсудних кари смерти. Як у попередньому процесі так і тепер він новизивав їх останніми словами: бандитами, душогубами, зрадниками, запроданцями, злодіями, шпигунами. Він нагадав Радекові і Пятакову їх статті, що вони писали в „Правді" минулого літа, коли судили Зіновієва і Каменева. Вони домагалися тоді смерти для підсудних. Тепер Вишинський говорив так: „Так, Радек, ти говорив про те, що нарід хоче, щоб їх змести з лиця землі, тих двох дволичних шубравців. Чи писав ти тоді про них, чи може про себе, ти, королю дволичних шубравців". А звертаючись до Пятакова, Вишинський говорив: „Ти також писав статті, в яких обвинувачував своїх товаришів. Ти приплескував ҐПУ за те, що вона зловила їх. Ти домагався для них кари смерти. Чи ти дивився тоді до дзеркала, коли писав ті слова? Чи ти домагався смерти для них, чи може для себе?"

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ВИБУХИ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Польські студенти знов робили у варшавському університеті протижидівські демонстрації. Вони уставились перед входом до університету і недопускали жидівських студентів до середини. Рівночасно роздавали летючки, на яких було написано між іншим таке: „Не бійся, будь брутальний. Коли стрінеш жида, то бий його так тяжко, щоб він не тільки сів на своєму місці, але щоби покинув зовсім університет, а навіть Польщу". Польські студенти по цілій Польщі домагаються, щоб у викладових салях жиди сиділи окремо від поляків. Жиди протестують проти цього і кажуть, що вони фактично є поляки, тільки „мойжешового визнання"; але це дійсних поляків не переконує і вони зчиняють проти жидів брутальні виступи.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ЧАСОПИС НЕЗАДОВОЛЕНИЙ З ПОЛЬЩІ.

ПАРИЖ. — Один з найповажніших французьких часописів, „Еко де Парі", помістив допис свого кореспондента з Женеви, в якому говорить, що заходи Франції, щоб згуртувати біля себе малі держави центральної Европи, їй не вдалися. Причиною цього була дивна політика польського міністра закордонних справ, Бека, який старався параліжувати французькі заходи. Свою статтю закінчує „Еко де Парі" так: „Польська дипльоматія розбиває французьку систему, а в той час Польща дістає зброю з Франції".

ПАПА БЛАГОСЛОВИТЬ ПОЛЬЩУ.

РИМ. — Не звертаючи уваги на свою тяжку коробу, папа римський приняв у себе на авдієнції архиепископа Филипа Кортезія, що є апостольським нунцієм до Польщі, і через нього передав благословення для цілого польського народу та запевняв, що Польща в його серцю все знаходила і буде знаходити упривілейоване місце. Підкреслюючи свою любов до Польщі, папа згадав теж з пошаною і сентиментом про покійного маршала Пілсудського.

НЕ ХОЧУТЬ ПХАТИ ПАЛЬЦІВ МІЖ ДВЕРІ.

ЛОНДОН. — Британський уряд не приняв запрошення чехословацького уряду, щоб той вислав комісію до Чехословаччини та провірив, чи її летунські майдани мають стратеґічне положення, звернене проти Німеччини. Те запрошення чехословацький уряд вислав Британії тому, що від якогось часу німецька преса зводить гостру кампанію проти Чехословаччини, кажучи, що її летовища стануть базою для совєтських літаків у їх рейдах на Німеччину. Британський уряд сказав, що це справа, яка його не доторкається, бо, забавляючись у суддю між Чехословаччиною і Німеччиною, Британія моглаби безпотрібно вплутатися в конфлікт.

УКРАЇНСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ У ВЕСТМІНСТЕРСЬКІЙ КАТЕДРІ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН. — В неділю, 10 січня ц. р., відбулось у вестмінстерській архиепископській катедрі богослуження в українському католицькому обряді, яке відправив о. Боський, чина св. Спасителя, з Брісели. Капличця св. Григорія, в якій відбулося богослуження, була заповнена вірними і гостями, що бажали почути відправу в українському католицькому обряді. О. Боський, убраний у шовковий фелон, відправляв поволі, виразно, щоби присутні могли слідкувати за літурґією. Євангеліє читав народньою мовою. Апостола, також народньою мовою, читав д-р В. Ю. Кисілевський. Після богослуження управа товариства ім. св. Івана Золотоустого запросила о. Боського на перекуску. Репортери лондонських католицьких часописів подали звідомлення до преси.

ДАВ РОЗВІД, БО ЖІНКА БУЛА ЖИДІВКА.

ВІДЕНЬ. — Австрійський суд видав рішення, яке може мати далекойдуче значіння для австрійських жидів. Він дав розвід одному австрійцеві тому, що його жінка була жидівкою. Мотивуючи своє рішення, суд сказав, що буває нераз так, що представник одної раси не дуже полюблює представника другої раси. Коли зайде таке в подружжі, то співжиття стає неможливе.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОВІНЬ

Америка переживає катастрофу, якої її історія не памятає. Це повенева катастрофа. Щоправда, повені є і в Америці звичайним явищем, яке повторюється кожного року. Є і такі повені, як от ті, що були перед кількома літами, і то головно в тих місцевостях, які навіщені й тепер повінню. Та ще ніколи ціла Америка не була потрясена повеневою трагедією до того ступня, що тепер. Тому саме, принаймні на якийсь час, щезли з американських газет широкі відомости про ріжні злочинства, розводи та всякого роду скандали, а зате появилися широкі описи людських терпінь враз з описами організування велитенської акції допомоги — брат братові, ближній ближньому. І видно, як ціла нація скупчується біля національного нещастя, яке дає багато до думання тим, що хочуть думати. Бо отсе матимемо яких мільйон людей, що потребуватимуть негайної допомоги. Треба буде величезних видатків на направу доріг та привернення комунікації. Треба буде відбудовувати цілі міста й села. І на те все мусять знайтися матеріяльні засоби.

Ця повінь мусить заставити як уряд так і ціле громадянство подумати про те, чому це в такій багатій і культурній Америці є ще можливі такі повені, про які досі доносили нам тільки — з Китаю. Правда, що годі рівняти Америку з Китаєм, коли мова про організацію допомоги потерпілим від повени, чи про їх рятування. Можна сказати, що треба подивляти, що така велитенська катастрофа не потягнула за собою ще й катастрофального числа жертв у людях. Отже вже з цього видно, що рятунковий апарат пущено в рух дуже скоро і справно. А що найважніше: ратували всі з посвятою і геройством. Отже зі становища людскости виказалась Америка покищо добре. Але як з розумом? Себто з тим, що робити, щоб такі повені не повторялись.

Певно, що не можна нам приказати природі, що тоді мають падати дощі, а тоді — ні. Але можна і треба спинити хижацькі людські інстинкти, через які винищують природні багатства Америки в застрашаючий спосіб, через які винищено ліси і поперемінювано величезні простори колись плодючої й лісистої землі в пустарі, що не можуть втягнути відповідної скількости спадаючої з хмар води. І тут мусять люди стати людьми природи і думати не тільки про свої зиски, але й про те, яким коштом їх здобувають. Та тут не може тепер обійтися тільки на словах і упімненнях, бо інакше в скорому часі ця найбагатша країна в світі готова стати найбіднішою. Тут треба широко закроєної акції з боку уряду. А на це є тепер пригожа хвиля, бо люди змякли. Цеж відгрожується всемогуча природа, яка не жартує.

Д-р Остап Грицай.

СТЕФАНИКОВА ЛЮДИНА

Вінком спомину на могилу великого письменника.

„...А ти, брате Василю, дбай за мої хлопці... Навчи їх на розум, якби й я, а не пусти попід плоти. Зроби з них газдів тай наказуй, аби свого тата тай маму не забували, бо їх тато не був лайдак, тільки своє право тримав..."

„Лист".

Стефаникова людина — це виплід насильної неволі і бунтарської люті, рабського отупіння і розбурханого завзяття, велико-мученицької безпомічности і туги, як дубовий корінь, волі до життя. Одно лице її — це життєвий мертвяк Данило, що зазирає в панський сад з трівожним питанням, чи пан дасть у писок, чи ні, вислухає, чи вилає злодієм, і, не знайшовши відваги зайти до пана, звалюється укінці безсилою колодою на гнилий сон. А друге лице Стефаникової людини скреготче з гніву зубами як Митро, прошибає нашу душу страшно відучим поглядом умираючої Іванихи, Федора Палія та суворого Дідуха, видвигається грізним Сфінксом з темряв незбагненої тайни Басарабів, або золотиться ореолом геройської мужескости діда Максима. Отак Шопенгавероге слово про самозрозумілість яскравих протилежностей в духовости ґенія набирає у приложенню до творчости Стефаника ще раз свого значіння. Її головним знаменником являється раз людина-невольник, бита, топтана, мукою спідленого життя вщерть розкрівавлена людина (**„Май", „Кленові листки"**), а другий раз людина володарська, свідома своїх прав, або, як каже герой нарису **„Межа"**, свойого **рихту,** яка ще й в обличчі смерти кидає старому Богові на небесах своє бунтарське: „Я, Тебе, Боже, не боюся!" Але оті обидва обличчя творчости Стефаника, ріжно відбиті в духовости його людини, ті дві душевні крайности, враз з приналежною до них сферою підсвідомого та ірраціонального, в суті речі та в цілости поетового твору не противорічать собі, ні не виключають себе ніде.

Вони вяжуться з собою тісно й без решти, повні суворої, трохи понурої гармонії наче гострі кути, луки і шпиці в циловиді ґотицького собору. А й те достроюється тут до тої гостро-лукової гармонії, коли тут і там, мов притишені сяєва зелено-золотих або блакитно-срібних вітражів, замайоріють рідкі у Стефаника ідилічні картини. І саме в тому розгорненню і заразом обєднанню яскраво протилежних собі сторін в духовости даної людини і даного життя проступає стихійно вся ґеніяльна первісність Стефаникової творчости.

Раніше його і попри нього намагались українські оповідачі змальовувати здебільшого тільки одно лице свойого героя, особливож у мужицької людини: те гарне, добре і тихомирне, від якого так і віяло ідилічним подихом старенських стріх, поезією чудно добрячих, зворушливо трудящих і чесних людей, які все були кимось кривджені та неволені, а проте все з тою самою рабською тупістю покланяються святому Господеві, начальству тай панові. Ще ось Франкове **„В поті чола"** це ґалерія людських душ, поневолених неволею ущерть, залежних від долі, жида, пана і змилування небесного мов від незрушимих ніким і ніколи вічностей. А коли та безвольна череда й береться до якогось визвольного діла, то виходить з того такий у суті речі безпомічний хаос, як страйковий епізод у повісті **„Борислав сміється"**. І треба сказати, що якнебудь ми й не підходилиб до Франкової людини, все ми в неї наткнемося на екстрем в один бік, на одну одиноку, майже скрізь програмово вставлену лінію, без її природнього психічного доповнення і без контрасту в глибах даної духовости. Тому психольоґічна сторона в оповідальних творах Франка з правила без тонкостей, без нюансів і без ориґінальніших індивідуальних рис. Вона в порівнанню з фабулою оповідання, тобто з його чисто зверхніми моментами, грає у Франка ролю більш ніж другорядну. І зводиться оконечно з одної сторони до традиційної в нас психольоґії покривджених і пригноблених, а з другої до такоїж психольоґії ледачих капіталість та злих панів. Тимто оповідання і романи Франка не витворили через свою шабльонову односторонність ніяких великих типів. Дали мало малюнків **людини** в найглибшому значінню цього слова, і не визначують в околі нашої оповідальної літератури з чисто артистичного погляду ніякого переломового звороту. Франковий Бовдур напр. це такий же відстрашаючий екстрем в напрямі скриміналізування людини, як його зворушливо добрий Темера в напрямі ії зетизування. І коли можна і справді говорити про відемний вплив того галицького „гуманізму", що його так послідовно таврує у своїй ідеольоґії **Д. Донцов,** то він у Франкових творах зазначується з неабиякою шкодою для поета. Але малювання людини по лінії такої і такої то благородної, гуманної та культурницької тенденції та обовязкового, хоч трохи поверховного народолюбства, стало в нас іще з часів Квітки та Марковички незрушимою традицією оповідачів.

На друге лице нашої людини, те пережерте вічним стражданням, розпалене ненавистю і розбішене бунтарською лютістю лице оживаючого чоловіка, що починає почувати свій рихт, своє право до життя справжньою людиною, на оте лице наші пересічні оповідачі перед Стефаником і попри нього не вміли дивитися з усією глибінню віщого погляду, з усією невблаганістю і безоглядністю справжнього артиста. А притім з тою творчою пронизливістю справжнього поета, яка добачує останнє, найглибше джерело всякого людського почування і всилі отак зберегти йому скрізь і всюди суть його первісної, від ніякої релігії, ніякої етики, ніякої моралі незалежної достойности.

Правда — пронизливим поглядом гострого критика — коли не згадувати вже про таких соціяльних критиків між нашими оповідачами, як **Панас Мирний** й подекуди **Олександер Кониський** — дивився в нас на людину **Лесь Мартович.** Але в нього культурницький підхід брав персваґу над чисто артистичним. Сатиричний критик у ньому розріжняв у даній людині суспільно зле і суспільно добре, читальника і нечитальника, гнилого панича, кумедного пана і хитрого мужика. Добачував дрібничкові злоби і ґротески темних, Богом і культурою забутих глухих кутів, і він розмальовував те здебільш з призирливою усмішкою, щоб бючи отак людину глумом, глибше освідомлювати її. А повний глибокої любови до рідної землі і рідної людини розмальовував життя в її селах і **Богдан Лепкий** таксамо, як любі своїм сердечним теплом малюнки мужицької душі дав і (недавно померлий) **Тимотей Бордуляк,** в якого оповіданнях багато здорового реалізму і переконливої правди життя. Але лінія Бордулякового малюнку лірично ніжна, овид в нього завужений на найближчу буденщину, ширина душі його героїв це ширина стежечки від хати в поле і з поля в хату. Колиж хто з його героїв, ось як Іван Бразилієць, наважиться покинути цю стежечку і пуститися з далекий світ, то виходить з того сльозава мельодрама, сказатиб сензаційна афера глухого кута Скороходів, а не отака потрясаюча траґедія розлуки людини з її елементом — землею, як та, на якої голгофтських вершинах видвигається незглибленим символом камінний хрест Стефаникового Дідуха. Зновуж з хистом великого поета і з його співчуттям до бідної людини озолотив **Михайло Коцюбинський** карти української творчости такими малюнками суспільних низів, як оповідання про пятизолотника, про ціповяза, про фату морґану, про того, що пімстився, про те, що записано в книгу життя, а далі сумовитими вінієтами в **"Intermezzo"** („говори, говори") та мелянхолійними споминами про тіни забутих предків. Але велико-мученицьку смерть старої, нездалої до ніякої роботи мужички записує ніжно співчутливий поет Коцюбинський у книгу життя тремтючою від зворушення рукою, під скалю найчудовіших ліричних акордів як щось нечуване, непростиме і ввік людьми неспокутуване. А у Стефаника тажсама до краю виснажена селянська мати гине сама-саміська самозрозумілою жертвою страшливої льоґіки в мужицькім світі. Стефаник певною, жорстокою рукою розмальовує при тім увесь демонічний стафаж тієї самітної смерти, а його розбішений Митро ще й докоряє своїй конаючій мамі:

„Чекаєте тої смерти як каня дощу, все „Божечку, Божечку, найди мені смерть", а то все на мою голову".

Із широким епічним розмахом намагається і **Ольга Кобилянська** розмальовувати світ мужицької **„Землі",** в околі буковинського села своєрідна предтеча того, що опісля вдалося створити **Уласові Самчукові** у великолінійній повісті про Волинь. Але коли в неї малюнок гарного, доброго і тихомирного лиця її героїв кінчається, коли ідилії мужицької праці на зелених ланах прогомонюють, а починається історія мужицького гріху як показника елементарних сил землі, воплочених у мужицьку душу з усією гострістю ворожих собі крайностей, контрастів та підсвідомих стихій, то співчутлива рука чудової поетки-гумористки Кобилянської наче плутається в нетрах хаосу чужого їй світу. Малюнок демонічного в мужицькій душі стає силуваний, немило прозорий і без скалі підсвідомого. Проекція погляду в глиб хитається невпинно на поверхнях дійства — великолінійне розгорнення й обєднання яскраво протилежних собі сторін у духовости даних людей і даного життя не виходить у Кобилянської в усею первісністю і всею стихійністю. Подібно зрештою, як не вдалось оволодіти всецілo демонічною стихією життя гуцульських опришків і Гнатові Хоткевичеві в його трохи чудацькій повісті про якусь **„Камінну душу",** якої читач з усією чіткістю не бачить.

А у Стефаника всюди несхитна проекція в глибину.

Всюди в нього трагічна, іноді — як ось у нарисах „Катруся" або „Новина" або „Діточа пригода" — просто вражаюча гармонія первісного і стихійного в людині, з нечувано сміливим обєднанням доброго і злого, немічного і дужого, природного і демонічного в її душі. Від гнилого сну трачі безвольного Данила в нарисі „Май", від крівавої грязюки в жидівській коршмі, в якій Федір Палій „в болоті зі слини, горівки і крови" випробував силу своїх рук на противнику, аж ген до мужицької Корнелії-Марії та Максимової апострофи до Бога за своїх синів — розгортається у Стефаника овиди тієї найглибшої, елементарної духовости, яка звязана тісно з елементом землі, стоїть живе й гине з нею і є самозрозумілим витвором її кожночасної історичної долі.

Вона — **земля.**

(Далі буде).

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук заборонюється. — Авторські права застережені.

(114)

Хоч-не-хоч, а Володькові прийшлося таки взяти на свій віз одну скриньку набоїв. Другу вложили Макареві.

Обоз виїжджає далі. До нього долучується ще кілька десятків возів і відділ кінноти. На місце „будьоновця" до Володька пристає якийсь новий вершник. Кінь і одяг зраджують у ньому когось більшого, як звичайного козака. Володька почав він кликати „мальчик".

— Єду с табой! — заявив він Володькові. Час від часу до нього підіжджать вершники і він дає їм розпорядки. За селом обоз повертається наліво і сунеться навпростець без дороги через засіяні поля. Ні початку, ні кінця його не видно. Тільки десь там далеко, далеко зпереду помітно тріпоче червоне полотнище і чути спів. Володько вже чув ту пісню. Це перерібка „Стенкі Разіна".

Із лесов, лесов дремучіх
Будьоновци ідут.
В своїх руках маґучіх
Савєтов флаґ несут.

Ми люді, люді все простиє.
Крестьянскіє сини.
Разбіть палкі стальние,
Паляков созвани.

Спів сильний, розгульний. Нема часу роздумувати над ним, але Володькові повстають в уяві „дремучі" ліси і ті „розбійнички", що на схрещених мечах несуть свого раненого отамана. Мимохіть чується й сам учасником якогось шаленого походу розбійників. Суворі, загорілі люди. Стрілянина. Ні одного слова без трьохповерхового матюка. Побіч їде на коні сильний загорілий з горбатим носом козак. Кашкет його набакир. Зір вперто скерований наперед.

— Куди їдемо, товариш? — запитав Володько.

— А вот увідіш. Сіді й малчі! — відповів той.

Володько чує дошкульний голод. Тить також скаржиться. Коні зовсім потомлені. Минають села, поля. Сонце хилиться до заходу. Спека спадає.

Над вечір вїжджає обоз у село. Підводи розїжджаються по подвірях, тому, мабуть, тут зупиняються наніч. Володька, Макара і Титя тримають окремо. Їх завели на город, поставили просто на буряках і сказали чекати, поки не прийде новий наказ.

Володько відразу береться розшукати щось, щоб поповїсти. Йде в город, вириває кілька стручків фасолі, вигребує бараболі і береться варити юшку. Але в чім. Рада проста. Йде до господині городу і просить баняка.

— Боже, Боже, — тошніє жінка. Перший рік, як засіли після біженства, і знов отака пагуба. А смуток би на них лихий найшов.

— Ми, тітко, не по своїй волі. Нас вигнали. Я от взяв з дому хліба і большевик вкрав. Сам цілий день як собака, голодний.

— Хіба я на тебе кажу. На них. На отих волоцюг... Бозна, звідки прийдуть і топчуться по городах...

— У нас вони все знищили. Нічого не шанують.

Кара від Бога і більш ніщо...

Володько взяв баняк і хоче йти. — А чекай но, — зупинила його тітка. Пішла в сіни, дістала кусник доброго житнього хліба і великого кислого огірка. — На, хлопче. Хоч щонебудь поїж. Самі знаємо голод.

Володько подякував, стоячи зїв хліб та огірок. Після пішов з баняком до своїх хуторян. Там натрапив на велику несподіванку. Саме приїхали з фронту козаки. Багато їх коней поранено. Кожний власник таких коней кидається до підвідчиків, щоб замінити скаліченого коня на здорового. До Володькових коней також один присватався. Оглядає кобили, міряє. На поводі у нього великий сивий кінь. Задня його нога прострілена. Володько дивиться на нього, а далі питає козака:

— А де ви цього коня взяли?...

— А тебе что?...

— Мені він знайомий. Не в Тилявці часом?...

— Да. Может бить. Там ми стоялі...

Не було сумніву. Це Матвіїв Шпак. Володько відразу пізнав його, хоча він дуже схуд.

Колись веселий, стрункий, тепер повісив голову. Задню підстрілену ногу ввесь час тримав у повітрі.

— Це мій кінь, — каже Володько. — Ви взяли його у мого батька. Більш ви в нас не можете нічого взяти. Обидві ці кобили жеребні і за пару тижнів матимуть лошата.

— Да. Ето не ґадітся, — заявляє козак і після того пристав до Макара. У цього також кобили. Дві череваті старі кобили. Козак оглянув одну й заявив: — Вот ету випрягай.

— Хібаж вона годиться під сідло. Цеж не коняка, а корова. Я сам у кавалерії служив і знаю, що до чого...

— Всьо равно. Нет лучшей, а ваєвать нада. А тебе вот ету лошадь дам. Ето лошадь первий сорт, только прострелена. Я обещал сотню ляхов за нейо на тот свет отправіть.

Нічого не помогло. Одну з Макаревих кобил випрягли і вабрали. Макара на цілу ніч відправили до дому. Що він тут із скаліченим конем робитиме. Лишився Володько з Титьом.

Володько ще зварив юшку, пішов до одинокої на цілий полк польової кухні і випросив жменю соли, щоби посолити її. Їли всі три. Юшка недобра, пісна, але нема часу перебирати. Тить молов на всю. Макар не квапиться. Вигляд у нього кислий. Він непевний, чи його виміняний кінь дійде до дому.

Макар відїхав. Сонце заходить і починає сутоніти. Коні вже поділи. Володько і Тить стоять і не знають, що мають робити. На землі купа скриньок з набоями. Десь за селом чути, як строчить кулемет. Якийсь большевик розносить і роздає часописи. „Красноармеец" і „Красная Звезда". Друковані вони на сірім поганім папері. Володько дістав два часописи і почав читати.

Велитенські успіхи хороброї червоної армії. Накази. Описи. Оповідання. Вірші. Володько читає так довго, поки не стало зовсім темно. Після роздумує над прочитаним та вслухується в настрій оточення. Йому хочеться затямити кожний звук, кожний рух цього вечора. Цеж не звичайний вечір. Таких вечорів мало буває. Колись він сам згадає нераз цей винятково дивний час і, може колись, на старості літ, сяде й розкаже своїм дітям та внукам про те, що діялось на нашій землі. Всі будуть слухати й казати: Слава Богу, що минуло, а ще більша Йому слава, що лишило нам науку. Нам і нащадкам нашим.

Місяць піднімається. Тіні густішають. На натину буряків сідає роса. По селі крики коней і людей. Тить розлігся навзнак на скриньках набоїв і хропе. Коні жують зівялу, зімяту конюшину. Ну, думає Володько. Мабуть тут і переночують. Але ні. За хвилю розгонно підїхав тойсамий вершник, що їхав з Володьком.

— Мальчік! — загукав він. — А, мальчік! Паєзджай за мной. Старік тоже!...

Володько зіскакує з воза, будить Титя, вкладає собі й Тотьові на віз скидані Макарем скриньки й рушає. За ним їде Тить.

Виїжджають за село. Місячно й тихо. Дорога висаджена густими, коронатими деревами. Далеко зпереду маячить вершник. Десь ззаду дроботять коники Титя. Проїхали з годину й опинилися в якомусь ні то садку, ні то гаю. Зовсім тихо, хоча під деревами видно вози й коні. Вершник знаходить місце для Володька, а Титя веде ще далі. Володько підїжджає під розлоге дерево і зупиняється наніч. Розпрягає коні, привязує їх так, щоб вигідніше могли відпочити.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ІЗ ЧУЖИХ ПРИПОВІДОК.

Добре йти пішки, коли позаду їде віз. **(Італійська).**

І найсильніший чоловік не всилі зробити собі молота із свого пястука. **(Фінська).**

Тому, що він не доріс своїй тещі — вибив свою жінку. **(Арабська).**

В ночі в свому ліжку навіть і мужик є царем. **(Російська).**

Приятелювання зі злом, це так, як тінь у вчасний ранок: увесь час збільшується. **(Індійська).**

Доки людина живе, не сміє попадати в розпуку. **(Китайська).**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛКС-БЕРРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестетеля, від. 223, подає до відома, всім своїм місцевим і позамісцевим членам, без ріжниці чи платять до братської каси або тільки до У. Н. Союзу, що мають всі прийти на звичайні місячні збори, котрі відбудуться в неділю, 7-го лютого, в галі церковній, зараз по Сл. Божій, в справі вибору делеґатів на 19-ту головну конвенцію У. Н. Союзу й в інших важних справах. Напоминаємо всіх довгуючих членів, щоб вирівняли всі свої залеглости, щоб не переносити довгу з місяця на місяць. Хто має намір вступити в наші ряди, або свої діти вписати до своєї рідної асекураційної орґанізації, повинен явитись на цих зборах і це зробити. — Іван Чолій, предс.; Іван Мельник, секр.; Лука Худоба, кас.; Іван Барнас, рек. секр.

З. Я. Федьків.

АНАРХІЗМ І ЙОГО ПРИХИЛЬНИКИ

Остання громадянська війна в Еспанії поділила цю країну на два ворожі табори. До боротьби на життя або смерть стали, з одного боку, національна Еспанія, а з другого — ріжноманітна збиранина, серед якої одну з перших скрипок грають не тільки комуністи, але й анархісти.

Отож з цього приводу хочемо сказати дещо про анархістів, бо в нас серед ширшого загалу цю справу сплутують.

*

А н а р х і я чуже, грецьке слово — означає дослівно безвластя, себто такий стан людських взаємовідносин, коли нема влади, яка управильнюред якоїсь людської збірноти нема влати, яка управильнювалаб суспільні взаємини, тоді повстає безвладдя, тимто й анархія означає також — безладдя, безголовя. А н а р х і з м це — прямування до безвластя, намагання завести такий суспільний лад, де не булоб держав, урядів, законів, примусу зокола, ані приватної власности. А н а р х і с т а м и ж називаємо прихильників анархії й анархізму, людей, що не хочуть признавати жадних законів, людей, що є ворогами державного ладу.

На тямку (поняття) держави складаються: територія, себто земля до неї належна, населення та найвища влада. Сутня ознака найвищої державної влади це право наказувати, а коли хто наказу не послухає — силою змусити виконувати державний наказ. Анархістиж признають одиниці якнайширшу свободу діяти, тимто виступають передусім проти державної зверхньої влади та зокільного примусу. Держава, згідно з їх поглядами, є причиною всякого лиха на землі, вона є уособленням несправедливости, утиску та панування тих, що щось мають, над непосідачами. З цих причин — кажуть вони—треба державу знищити й завести новий, кращий лад безпримусовости, де буде панувати суспільна рівність, справедливість, щастя й добробут усіх людей. Майбутній лад має засновуватися на невеликих добровільних гуртах, на спілках, що мали би власне самоврядування. Анархізм, як бачимо, є послідовним завершенням лібералізму, себто такої суспільної течії, де одиниця має дуже широке поле для діяльности, алеж лібералізм не відкидає ні держави, ні законів, ні приватної власности. Анархізм це власне такий лібералізм, що доведений до крайности.

Так виглядає анархізм у теорії, в науці. У практиціж він виявився й виявляється ще й досі (пор. останні події в Еспанії!) довгою низкою жорстоких і кривавих учинків, терористичних замахів, убивств, грабіжництв, підпалів, тощо.

*

У звязку з цим познайомимося із творцями й найвиднішими представниками анархізму, який, як бачимо, не творить чогось одностайного, а має багато відломів. Першими проповідниками його були вже в старовині деякі грецькі фільософи. Та справжній анархізм, який, як ми його сьогодні знаємо, зродився щойно в новіших часах (1793. рік). Англієць Віліям Г о д в і н (1756—1836), перший у новітніх часах, виступив проти держави як шкідливої й непотрібної установи. Його думки підхопив француз Пер Жозеф П р у д о н (Proudhon, 1809—1865), якого вважають за властивого основника новітнього анархізму. Прихильник Прудона на українському ґрунті, Михайло Драгоманів, пояснював прудонівську анархію як науку про те, що кожна особа має бути цілком незалежна, що вона не позбувається своїх прав перед жадною владою та що кожна одиниця кермує сама своєю долею. Прудон осуджував у своїх творах гроші й відсотки, домагався, щоб скасувати державу, а замісць неї творити добровільні спілки виробників, виступав проти товариств, які, на його думку, обмежують волю одиниці. Його слова „власть — це крадіж" торкалися виключно такої власности, що походили з праці чужих рук. Одначе треба зазначити, що Прудон виступав завжди проти насильної зміни існуючих порядків і проти комунізму.

Науку Прудона продовжували й поширили два москалі — Міхаіл Б а к у н і н (1816—1876), відомий із засади „руйнувати є одночасно будувати" та з того, що він вороже ставився до науки й до школи, та Пйотр К р а п о т к і н (1842—1921). Вони створили т. зв. комуністичний анархізм. Про цей анархізм довідуємося, між іншим, з твору Крапоткіна, князя й анархіста в одній особі, п. з. „Здобування хліба": суспільна революція (насильний суспільний переворот), яка вже, мовляв, чаїться коло наших дверей, знищить державу і скасує приватну власність. Тоді настане спільне володіння засобами праці (фабриками, землею і т. д.), й тоді нібито дійде до того, що всі будуть спільно працювати та спільно споживати овочі тієї праці. Нове життя, мовляв, буде спиратися на добровільне порозуміння поміж людьми та на взаємну поміч одиниць і ґруп, що йтимуть до одної мети. Іншими словами — рай, і то таки тут, на землі! А московський великий письменник Лев Толстой (1828—1910) ширив у своїх творах анархічне гасло „не противитися лиху". Цей своєрідний анархізм торкався релігійної й моральної ділянки.

Окрема згадка належиться ще й анархосиндикалізмові або інакше — революційному синдикалізмові, що повстав і розвинувся найбуйніше в Франції із сполуки думок анархістів і революційного робітництва. Цей виключно робітничий рух проповідує перебудову суспільного життя насильним шляхом „прямої дії", себто — безпосередньої боротьби робітників із працедавцями-капіталістами. Засоби цієї боротьби — недбайливо робити, нищити фабричне влаштування, не купувати товарів в одної фірми, а підтримувати другу, частинний і нарешті загальний страйк тоді, коли ціле виробництво наraз припиниться. Тоді, мовляв, провід виробництва й розділ дібр візьмуть у свої руки робітничі союзи, так звані синдикати. Анархосиндикалізм поборює державу та її головну підпору — армію, патріотизм і парляментарний лад. Той лад, мовляв, робітничій клясі не помагає, а тільки шкодить, бо ослаблює единокорисну, „безпосередню дію". Головний проповідник цього руху — француз Жорж Сорель (1847—1922).

Український чорнозем видав одного з найбільших практиків анархізму. Є ним славетний „гуляйпільський батько", Нестор Махно (1889—1935), який відіграв дуже сумну ролю в нашій недавній історії й визвольній боротьбі. У роках 1917—21 він збирав довкола себе великі банди, якими тероризував міста й села, бив кожного, хто попав йому під руку, аж нарешті большевики викурили його з його „столиці" й рідного містечка Гуляй-Поля на Катеринославщині — за границю. Його мрією було — жити в порозумінні з іншими, як кому бажалося. На еміграції проживав у Парижі, де ввесь час повертався в товаристві своїх однодумців. Вони його й поховали.

Думки про безвластя тішилися найбільшим поширенням із кінцем XVIII. та ціле XIX. століття. Зокрема останнє десятиліття минулого віку було багате на практичну діяльність прихильників „чорного прапору". Згадаємо лише „грубшу" роботу: вбивство (1823) французького президента Карно (Carnot), австрійської цісареси Єлисавети (1898), італійського корля Гумберта (1900) й т. д. Найбільше анархістів мали та ще й тепер мають романські країни: Еспанія, Італія донедавна, Франція та деякі републики Південної Америки, з інших країв — колишня Росія. Ессад Бей оповідає у своїй „Змові проти світу", що большевики покінчили в себе з анархістами досить скоро: одних порозстрілювали, других, як ось Махна, прогнали за кордон. Анархістичні гасла прий-малися передусім у тих державах, де панували темнота й нужда (Еспанія — 50% анальфабетів, майже вся земля була в руках великих земельних власників, таксамо — Італія, колишня Росія). Загальне й політичне освідомлення широких мас і піднесення їх добробуту допровадили до того, що анархізм доживає свого віку. І добре, що так діється, бо анархізм — суспільна утопія й отрута! Зокрема для всіх недержавних націй, для яких власна держава є найвищий ідеал.

А держава, як доступно пояснює проф. Омелян Терлецький — це „найбільша орґанізація, яку може створити нарід, це немовби завершення політичної діяльности народу". Тільки держава, розуміється, власна, може запевнити кожному народові всебічний розвиток його духових і матеріяльних сил. Тимто нові політичні рухи, що зробились у вогні світової війни, стоять твердо на основі державної влади та підпорядкування інтересів одиниці інтересам загалу. — („Життя і Знання").

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТР. РАДИ В НЮАРКУ
:——::——: відбудеться :——::——:
СВЯТО „ЗЛУКА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ"
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1937 РОКУ
В СІЧОВІЙ ГАЛІ,
229 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.
Початок в годині 3-тій пополудні. — Вступ на галю 25 цнт.
Дохід із Свята призначений на Нац. Музей у Празі.
Програму цього Свята виконають два місцеві хори, діти Укр. Рідної Школи та позамісцеві сили. Святочну промову виголосить бувший ґенерал Української Армії, п. ВОЛОД. СІКЕВИЧ.
Дорогі Громадяни! Сьогодня Европа знаходиться на передодні великої світової війни, яка не мине і наших українських земель. Ґенерал В. Сікевич у своюому рефераті певно зясує нам теперішнє політичне положення Европи і наші завдання підчас світової борні. Хай Свято „Злука Українських Земель" нас обєднає і загартує до чину в боротьбі за Українську Державність. 21,3-4
За Прес. Комісію: о. д-р В. Клодницький.

ДО КРАЮ
РОШІ
ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯРАХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.
Продаємо шифкарти на всі лінії до краю і з краю до Америки.
Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.
Продаємо і вимінюємо доми і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей.

В кождій справі просимо кождого Українця в Америці удаватися в повищих справах до свого українського бюра котрого властителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:
ANTHONY D. PASHUCK
322 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

М. Костишин.

ЗАГРАЙ ЖИВОЇ!

Співаєш, друже: „Не шуми луже",
Спів одівається в чар,
Грімко лунає, мов хто вдаряє
По струнах в сотні ґітар.

Леґіт несеться, ніжно трясеться,
Мов лист осики тремтить.
Таємна сила, одіта в крила
У світ розлогий летить.

Немов в одчаю лине до краю,
Де виростала вона,
Там в юнім серцю лягала в серцю
Пригода, тай не одна...

Були дні гожі, цвіли мов рожі,
Що ранком лиють свій чар.
Були ледачі, серцю болячі,
Отруту лили в пуґар.

Юність минала тай допивала
Гірку отруту до дна:
Доля, ой доля, з віків неволя
Змієм лютує чудна.

— — — — — — — —

Співаєш, друже: „Не шуми луже",
Додаєш серденьку мук.
Воно й так плаче... Краще, співаче,
Візьми бандуру до рук.

Утни такої пісні живої,
Щоб задріжали жижки,
Як до обнови змагались в крови,
Трупом падали ляшки.

Грай! Грай, щоб чути, зверни на [„Крути",
До серця жару улий;
Там дух блукає, пімсти шукає
Дух невмірущий, живий.

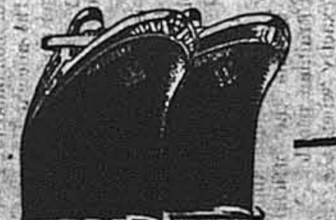
Клич: Гей в загони, крушіть кордони!
Хай пімсти спаде хоч часть!
За кривди наші шаблюки ваші
Хай пощербляться за власть!

Грай про це диво, бо спіє жниво,
Док час, бий в струни, не стань,
Здвигни плечима, зверни очима
Тай на Маківку поглянь.

Чому могили землю покрили,
Про це минулість спитай;
Котрі то могили ляхи розрили,
Ось на ці нути заграй.

Защо упали, кровцю проляли?...
Сердито в струни удар
І грай живої: „Гей всі до зброї!"
Час до діл встати з примар.

До діл, до чину, за Україну!
Нехай бандура гуде,
Местник завзятий, орел крилатий
В боєвий танок піде.

ПОДОРОЖ ДО
СТАРОГО КРАЮ
новими, поспішними, модерними моторовцями
ПІЛСУДСКІ І БАТОРИ
Найближчі відпливи з Ню Йорку:
14. ЛЮТОГО, 14. БЕРЕЗНЯ, 15. КВІТНЯ, 3. ТРАВНЯ
Лише туристична і третя кляса. Нема кращої третьої кляси як на тих кораблях.
Голосіться до місцевих агентів або до:
GDYNIA-AMERICA LINE,
32 PEARL ST., NEW YORK, N. Y.

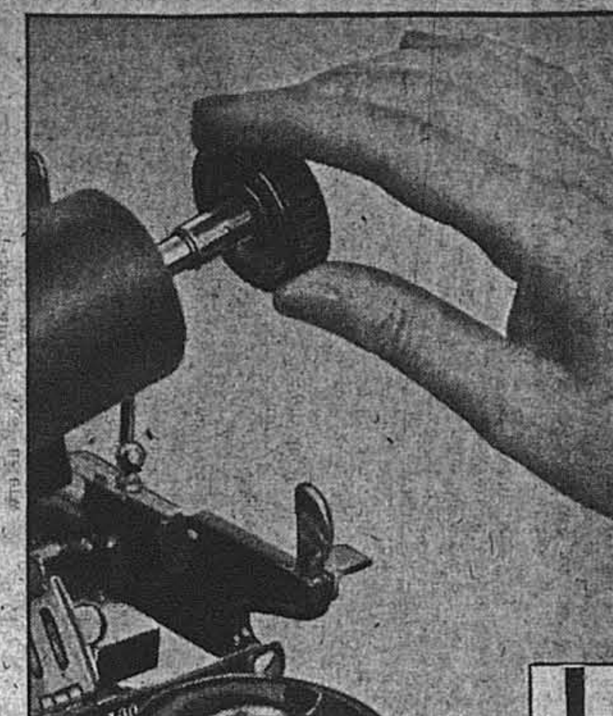
Мудрий пес.

— Гарний пес! А чи мудрий?

— Дуже! Вчора я зупинився на вулиці тай питаюся його: „Неро, чи не забули ми чого?"

— Гм, в пес що: побіг до дому?

— Ні, пес сів на хіднику, став шкрябатися за вухом і думав над тим, що то могло би бути.

ШВИДА ЗМІНА
Два змінливі валки це правильне засоблення тихого (Silent) L C Smith. Роблення кількох писальників в однім — від звичайного листування до роблення багатьох копій — в трьох секундах! З усіх боків писальник під кожним оглядом!
Silent
L C SMITH
Напишіть або зателефонуйте по 10-денну екзамінацію. — Купівля не ОБОВЯЗКОВА.
L C SMITH & CORONA TYPEWRITERS INC.
District Office: 873 Bergen Ave., Jersey City
Branch Office: 1004 Broad St., Newark, N. J.

ЗА УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ.

Нація в свойому розвитку змагає все до вищих висот, прямує до все нових здобутків. Те, що до сьогодні нам вистарчало, чим ми вчора могли задовольнитись, завтра нас не буде задовольняти і ми будемо мусіти змагати до нових — більших здобутків.

В розвитку нації величезну ролю відіграє її культура. Культура — це те, що виховує найширші маси до їх життєвої місії, те, що передане у спадок, формує дух і творить чини грядучих поколінь. Культура висока, здорова і міцна дає свідому своїх завдань і міцну націю. Культура примітивна і викривдена робить народ поґноєм інших, дужчих. Закріплена в культурі духових формує життя. І формує його глибше і треваліше ніж політична пропаґанда. Тому ми не сміємо бути байдужими до того, яка саме культура твориться в нас.

Мусимо творити культуру, котра була би повновартною українською культурою, тобто виходила з потреб і свідомости української нації. Мусимо дбати, щоб наша культура, а зокрема мистецька творчість, не суперечила, а навпаки, гармонізувала і керувалася тими ідеями й етичними засадами, що їх творила віками українська нація і що знайшли своє виявлення у наших визвольних змаганнях.

Культуру цю відповідно до теперішньої української духовости, відповідно до героїчного періоду історії, в який вступив український нарід, треба визначити як культуру **героїчну**. З мірилами правдивого, доброго й гарного, які має **героїчна людина**. Міцно спираючись на національній природі й традиції, ця культура видвигне нагору все позитивне і творче в нашій культурній спадщині і відкине все маловартне і нездорове.

Панівні нації, усвідомляючи собі, яке величезне значіння в житті нації має культура, а головно один з її виявів — письменність, прикладають всіх зусиль, щоби поневолені нації залишити в темряві неписьменности, і коли їм це не вдається, змагають за посередництвом письма поширити свої ідеї. Ще Петро Перший, відчувши своїм державницьким ґенієм значіння пропаґанди, старався перевести розповсюднення серед українського народу в царських канцеляріях складених протимазепинських дум, те, що за наших часів серед того самого народу роблять його гідні наступники друком.

Одним знайсильніших виявів культури є книжка, що, вийшовши з орґанічних потреб людини, має виплекати з цих потреб духові цінности, якіб консолідували в орґанічну цілість народні колективи і морально оздоровили одиниці. Реалізацію цих завдань розпочато вже в інших народів Розпочато й у нас.

Піднесення культурного рівня є одним з найголовніших завдань кожної нації, що хоче стати нарівні з іншими націями і не попасти під вплив сильніших, щоби внаслідок того потім асимілюватись і розплистись у морі чужої культури.

Ці поважні й відповідальні завдання стоять перед нами в культурній ділянці: Ми їх мусимо розвязати. І ми їх розвяжемо. — („Інформаційний Листок Укр. Громади в Ч. С. Р.).

Синок (лягаючи спати, молиться після того, як батько вибив його): — І прошу тебе, Боже, не давай більше дітей таткові, він зовсім не знає, як поводитися з дітьми!

Попереднички.

Пані приняла нову служницю.

— Як тобі на імя?

— Олена.

— Для влекшення я буду називати тебе Ганусько. Так звалася твоя попередничка.

— Добре, прошу пані, а я буду називати паню Ґлікштайнова, бо так звалася моя попередня господиня.

До годинникаря приходить гість і каже:

— Мій годинник спізнювався пів години на добу. Я дав його до вас направити і тепер він спішиться на добу пів години!

— Все в порядку! — в і д п о в і д а є годинникар. — Таж годинник мусить відробити втрачений час!

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХІЯ СВ. ВМЧ. ДИМИТРІЯ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.
уклінно запрошує місцевих і дооколичних православних українців на
ТОРЖЕСТВО КАНОНІЧНОЇ ВІЗИТАЦІЇ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 7-ГО ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1937 Р.
В той день нашу парохію посітить
ПРЕОСВЯЩЕНИЙ БОГДАН,
недавно прибувший з Рідного Краю Єпископ-Номінат Української Православної Церкви в Америці.
Єпископ-Номінат відправить СОБОРНУ СЛУЖБУ БОЖУ в асисті духовенства в годині 10-тій рано в нашій церкві під ч. 645 Рузвелт Евеню. В годині 3-тій пополудні відбудеться СВЯТОЧНЕ ПРИНЯТТЯ в честь Високодостойного Гостя в Німецькій Ґалі при Рузвелт Евеню. (Принаття за вступом). 24

7 ДНІВ ДО СТАРОГО КРАЮ
НА
BREMEN • EUROPA
Поспішні поїзди при пароплавах „Бремен" і „Европа", в Бремергавен, запевняють вигідну подорож до старого домашнього міста.
АБО ПОДОРОЖУЙТЕ НА ПОПУЛЯРНИХ ПОСПІШНИХ ПАРОПЛАВАХ
COLUMBUS
HANSA • DEUTSCHLAND
HAMBURG • NEW YORK
Знамениті залізничі получення з Бремену до Гамбурґа.
Ми допоможемо вам роздобути гостинні й іміґраційні візи для ваших европейських свояків.
Ближчих інформацій уділить вам ваш місц. аґент або
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
57 BROADWAY, NEW YORK

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

We have received quite a few letters this time and we're pleased to see so many of you are anxious to have Pen Pals. Continue to send us requests for Pen Pals because this column depends on letters. When requesting Pen Pals simply state your name, address, hobbies, etc., and then watch for this column.

One of our Pen Pals recently had a narrow escape from death. He is Johnny Bychak, of Johnstown, Pa. Here's what the Johnstown newspaper had to say about Johnny's experience:

"John Bychak, 18-year-old Woodvale boy, took a 22,000-volt 'jolt' last evening and lived to tell the tale.

"Electrical experts say his escape from death was little short of miraculous.

"The boy was playing with a strand of thin copper-wire, to which he attached a stone. Apparently 'to see what would happen,' he heaved the stone over Penn Electric wires, holding on to the other end of the fine wire. One of the wires crossed was a 22,000-volt high tension wire.

"Here's what happened:

"The boy was hurled to the ground, face down.

"Electric lights in a number of buildings, including police headquarters, were put out for a brief time.

"Incandescent lights in a conciderable part of the city's lighting system were burned out.

"The Bychak boy, son of Mr. and Mrs. Michael Bychak of 619 Woodvale Avenue, and brother to Carnegie . . . 'well-known Johnstown sportsman and radio comedian,' was rushed to Memorial Hospital in the police patrol. Careful examination showed Bychak suffering only burns of the right hand, abrasions of the face and slight shock. At midnight he continued a patient but showed no other serious effects.

"Electrician experts, on the scene after the accident, said Bychak was alive because he happened to be standing on a pile of mill slag, containing metal, forming a perfect ground, and because the wire was so fine that it burned off instantly at the point of 'shorting.'

"Doctors claim 'Johnny has a heart as big as a whale and strong as a lion."

Congratulations on your escape, Johnny . . . . you certainly have something to be thankful for. Readers desiring to write to Johnny will find further information about him in the following list of persons who have recently requested Pen Pals:

ANDREW HEIME, 63 Mott St., Newark, N. J., is 5 ft. 11 in. tall, weighs 210 lbs., has brown eyes and brown hair. Andrew is interested in baseball, basketball, football and several other sports. He is interested in Ukrainian activities and is president of Club Ukraine of Newark. He is a member of Branch 240 of the Ukrainian National Association. Andrew wants to hear from girls over 17 years of age. Age 19.

Miss JANNIE KUZNIAK, 223 Perry St., Herkimer, N. Y., has red hair and green eyes. Jannie is a member of a Ukrainian Girls' Club. She is very fond of sports, especially basketball and tennis. Jannie enjoys the movies and as a hobby collects autographs of movie stars; she also goes in for postage stamps. She would like to hear from both the boys and the girls. Age 15.

Miss ANN LITWIN, 211 King St., Herkimer, N. Y., has brunette hair and greyish green eyes. Ann is fond of all sports and goes in for dancing, reading and the movies. She would like to hear from both the boys and the girls. Age 16.

Miss ANN HRYCKO, 106 Erie St., Lancaster, N. Y., is 5 ft. 3 in. tall, weighs 116 lb, has blonde hair, blue eyes and a light complexion. Ann goes in for dancing and sports. She would like to hear from both the boys and the girls and will exchange snapshots. Ann says she will answer the first three letters she receives. Age 16.

Miss JOSEPHINE MELNICK, 519 Plum St., Johnstown, Pa., is 5 ft. 3 in. tall, has brown hair, greyish blue eyes and a fair complexion. Josephine is finishing her last year at the Joseph Johns Jr. High School and will next attend the Johnstown High School. She collects stamps, postal cards, newspaper clippings, pictures of movie stars, Johnstown Flood pictures, photographs and many other things. Josephine goes in for traveling and, as she lives in the hilly section of Johnstown, she also takes hiking. She says she would be glad to hear from Ukrainian boys and girls from all over the United States and promises to answer all letters promptly. Josephine prefers to hear from Pen Pals who are 15 to 18 years old. Age 16.

Miss MARY PITYK, R. D. No. 2, Box 789, Leechburg, Pa., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 112 lb, has brunette hair, tan, fair complexion and brown eyes. Marie is a junior in Leechburg High School and says she will graduate in 1938. Her pastimes are dancing and singing; she also goes in for sports. Marie is interested in Ukrainian activities. She says she would appreciate letters from Pen Pals because she is lonely. Marie guarantees to answer all letters promptly and is willing to exchange photos. Age 17.

Miss ELIZABETH KUKLINCA, Bedford Road, R. D. No. 1, West Middlesex, Pa., has black, wavy hair and brown eyes. Elizabeth is a senior at West Middlesex High School. She is fond of music and collects photographs of movie and radio stars as a hobby. Elizabeth is willing to answer all letters and invites everyone to write. Age 17.

Miss ROSE KLIMKO, 292 Urbana Ave., Rochester, N. Y., is 6 ft. 3 in. tall, weighs 103 lb, has dark brown eyes and light brown hair. Rose is in her last year of high school. She is interested in dancing and Ukrainian activities. Rose says she would like to hear from both the boys and the girls so don't forget to drop her a few lines. Age 17½.

JOHNNY BYCHAK, 619 Woodvale Ave., Johnstown, Pa., is 5 ft. 11 in. tall, weighs 147 lb, has brown hair and brown eyes. Johnny likes card games, pool, bowling and outdoor sports. He collects stamps as a hobby. Johnny took up a business course in high school and is now in his third year. He is the secretary of several clubs in high school. Johnny has many interesting things to write about; he can tell you about the Johnstown Flood, the first tunnels in Pennsylvania, the highest incline in the United States and quite a few other things. Age 18.

Miss FLORENCE NATALE, Summit Park, Pomona, N. Y., is 5 ft. tall, has brown hair and brown eyes. Florence goes in for all outdoor and indoor sports. Her favorite pastime is dancing. Florence would like to hear from both the boys and the girls and hopes she won't be disappointed. Age 19.

EDWARD TAKORSKI, Box 410, Westbury, Long Island, N. Y., is 6 ft. tall, has wavy brown hair and brown eyes. Edward likes all sports and is very much interested in dancing. He can do the Rumba, Peabody, Continental, Manhattan and Westchester and can tap dance in addition. Edward would be glad to tell his Pen Pals about dancing. He will answer all letters promptly and is willing to exchange snapshots. Age 19.

Miss ANNE MINICK, 6209 West Grand Ave., Chicago, Ill., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 126 lb, has brown eyes, brown hair and is considered goodlooking. At present Anne is attending business college. She likes to collect anything that is novel, especially pins. Anne has a deep interest in aviation and has found books to be good friends. She is willing to exchange pictures and says she will answer all letters. Age 19.

MICHAEL MATWY, 7 John St., Carteret, N. J., has brown hair, brown eyes and is considered goodlooking. Michael is interested in all sports, his favorites being swimming and automobiling. He would like to hea from Pen Pals near his age and invites both the boys and the girls to write. Age 21.

Miss AGNES MADAR, Summit Park, Pomona, N. Y., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 125 lb, has brown hair and grey eyes. Agnes takes in winter outdoor sports such as sleighing, tobagging and skiing. She also goes i nfor dancing. Agnes would like to hear from both the boys and the girls. Age 24.

All requests for Pen Pals should be addressed to

THEODORE LUTWINIAK,
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

NEW CHOIR ORGANIZED

The Ukrainian Catholic Church of Glastonbury, Conn., was just recently organized, mainly though the untiring work of its director Professor M. Pochmursky. Officers chosen are as follows: President Walter Hapkewicz; Secretary Sophie Solarz; Treasurer Gabriel Styslo.

After a few weeks of constant singing instruction and practice under the capable guidance of its director the choir accepted an invitation to sing over the radio station WTHT in Hartford, on January 3. The program, consisting of Ukrainian Christmas carols, was well received. Its listeners also heard an interesting talk given by Mr. Teodore Sokolowsky. He spoke about Ukraine, its history, culture and customs.

Professor Pochmursky urges more Ukrainian youth to join the Glastonbury choir. At present the choir is very small in comparison to choir of other nationalities.

I wish to add that there is no quicker way fo rthe Ukrainians to gain the respect and recognition of the American people then by forming Ukrainian choirs and athletic teams, that are good enough to appear before the public.

WALLACE SOLARZ.

U. N. A. BRANCH ELECTS YOUTHS TO OFFICE

At the annual election meeting of the "Dmitro Witowski" (Branch 375, Ukrainian National Association), held in Philadelphia on December 13, 1936, at the Ukrainian Club, 847 North Franklin Street, Mr. William Bidey, President, and Mr. Yakiw Lizniak, Secretary, were re-elected for their third term. Mr. Michael Elko, who has been an active member of this organization for some time, was elected Treasurer. Alexander Yaremko was chosen as Vice-President and William Boyko as Assistant Secretary.

The election of Messers Yaremko, Elko and Boyko, was chiefly due to the fact that the youth have been taking more interest in this organization.

During the last year, there has been a large increase in membership, and at present the club boasts of a membership of over one hundred persons.

Any young Ukrainians who wish to join this progressive organization, should get in touch with any of the above mentioned officers. Meetings of this organization are held on the second Sunday of each month at the Ukrainian-American Citizens Association meeting rooms, at 847 North Franklin Street, Philadelphia, Pennsylvania.

WILLIAM BOYKO,
1016 Melon Street,
Philadelphia, Pa.

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі прогульки) го до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — пашпорти, Візи, перміти, афідевіти, петиції, і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачу[...] на останній почті під повною гарантією ПОМАГАЄМО нелегальним легалізуватися відповідно до нових законів.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обовязуючих законів в краю. Контракти, повновласти, акти даровизни, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK
277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

УВАГА! НЮЙОРЧАНИ! УВАГА!
ПОНОВНЕ ОТВОРЕННЯ БИЗНЕСУ
RESTAURANT, BAR & GRILL
315 EAST 10th STREET, NEW YORK, N. Y.
Під старою вам знаною адресою
В НАСТУПНУ СУБОТУ І НЕДІЛЮ
ТАНЦІ И ЗАБАВА ПРИ ДОБІРНІЙ МУЗИЦІ.
До численної участи щиро запрошує всіх 22-4
ІВАН РЕДЧУК, власник.

ДУМАЙТЕ ПРО ЦІНУ!

Ми не жадаємо від тих, котрі до нас приходять, щоби вони забули про ціну, або не питалися за неї; ми з власної почуки цю справу підносимо.

Як кому на тім залежить, то може переконатися з власного досвіду, що наші ціли є якнайбільш уміркованi; вони є приступні для кождої родини, без уваги на обставини.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25th St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

БОЛІ НІГ.

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болячі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болячі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8.

L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City,
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ
ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

НЮАРК І ІРВІНҐТОН, Н. ДЖ.
ЧАС, ГРОШІ И ЗГУБА!

Час це гроші, — як його використаєте, а згуба, як прогайнуєте. Тому використайте МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ (FEBRUARY) в якім тільки буду робити

УБРАННЯ
(SUITS, OVER COATS & TOP COATS)
ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ.
Бо в лютім є більше часу і танша матерія.

Замовляйте убрання на ордер, бо убрання, зроблене на ордер, є сатисфакція, а готове (ready-made), є клопіт, бо ніколи не пасує; все переробляєте, все додаєте, все втрата.

ІВАН ВОРОНА
УКРАЇНСЬКИЙ КРАВЕЦЬ
116 — 19th AVE. (bet. 20—21 Sts.)
IRVINGTON, N. J.
24,30

ЧОЛОВІЧІ І ЖІНОЧІ НЕДОМАГАННЯ

ЛІКУЮ МОДЕРНИМИ МЕТОДАМИ. ВДОВОЛЯЮЧІ И ШВИДКІ ВИСЛІДИ.

Порадьтеся д-ра Зінса в лікуванню крови, шкіри і нервових недуг, катару і хронічних боляків, нервів і загального ослаблення, шлункових і кишкових недуг, гемороїдів і інших відходових забурень, що справляють біль та недогідність, люмбага, сіятики, невральгії, запалення нервів (нюрайтіс) і хронічних ревматичних станів, носа, горла, легенів, віддихових недуг, пецінкових забурень і інших чоловічих і жіночих недуг, а коли маєте якінебудь недомагання, що їх не розумієте, порадьтеся довірочно мене: я вам усе виясню.

Мої ціни уміркованi.

Екзамінація крови, лябораторні досліди, проміні X (екс), сироватка і вприскувальні щеплення.

DR. L. ZINS
Поверх 25-літня практика.
110 East 16 ST. N. Y.
(між 4-тою Евенею й Ірвінг Плейс)
ГОДИНИ: від 9 рано до 7 ввечір.
В неділі: від 9 рано до 3 пополудні.
ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

Занятий.

— Чи маєш вільні вечорі?

— Ні, ніколи!

— Так страшно працюєш?

— Ні, кладуся спати в семій!

Лікар: Ви, пані, перепрацьовані. Раджу вам безоглядний спокій!

Пацієнтка: Алеж, пане докторе, прошу бодай подивитися на мій язик!

Лікар: Як я сказав, ласкава пані, тільки спокій!

Берко Нухимович: Знаєш, жінко, той Погорілєс то дивна людина! Всеньке життя тратив здоровля, щоби рятувати гроші, А на старість то тратить гроші, щоб рятувати здоровля!

У підприємстві для посередництва подруж.

— Цю м о л о д у жінку, мабуть, уже ви хотіли висватати за мене.

— Прошу пана, це неможливе. Це остання новість — щойно позавчора розведена.

УВАГА ДЛЯ ХОРИХ

Хто терпить такі недуги, як ревматизм, перестуду, кашель, дихавицю, запалення легенів, початкові сухоти, біль у грудях, біль у крижах, біль голови, карку, біль шлунка, біль внутрішній, жіночий катар й інші не вилікувальні недуги. Без ріжниці, як довго терпите і ходите до лікарів і шпиталів і ніхто вам не поміг, не тратьте надії, лише прийдіть до нас, або напишіть, а ми вам певно поможемо. Ми продамо вам нашу медицину, котру ми самі і зробили зі соків свіжого зілля. Медицину, на котрій ми практикували протягом 15 літ, в горах карпатах, між такими людьми, котрі себе самі лікували тільки домовими средствами й зіллям. Ми дамо вам повну ґарантію. Як наша медицина не застановить вашого кашлю за 48 годин, або наш лінімент не здержить вашого болю в вашім тілі за 48 годин, перестаньте вживати нашу медицину й принесіть те, що вам ще осталось з тої медицини, а ми вам звернемо ваші гроші. Ціна медицини до пиття, 16 унцова фляшка, $2. До смаровання, 16 унцова фляшка, $2. Отже за $4 вилікуєтеся з недуги. Хто живе далеко і не може до нас приїхати, просимо писати, а ми вам пришлемо C. O. D. Заплатите як вам медицину принесуть. Тих, що до нас прийдуть, просимо дзвонити 3-тий дзвінок на другім поверсі направо. 12,-

MEDESYN MANUFACTURE,
522 East 6th St.,
NEW YORK CITY, N. Y.
(Оголошення)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КОСТЮМИ.

Повідомляю всіх своїх Костумерів, що я дальше занимаюся випозичуванням костюмів до ріжних представлень, Вефлеємської ночи й маскових балів по дуже уміркованій ціні. Звертайтесь до мене на таку адресу. 299,01,-

Mrs. E. M. UHORCHAK,
325 York St., Jersey City, N. J.
Phone: Bergen 3-7381-W.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. В неділі згідно з умовою
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
Between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Д-р С. ЧЕРНОВ
(Европейський спеціяліст)
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок. — Шкіра й кров.
223 Second Ave., cor. 14 St. N. Y. C.
Room 14.
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
Проміні X & флюроскоп $2.00.

НАША ПАТЕНТОВАНА
МАСТЬ

лікує скалічення, попечення, потовчення, струпи на голові, лишеї, „рожу", зганяє пухлину і добра теж на ослаблені ноги. По кілька разовім ужиттю нашої масти біль перестає в короткім часі. Ціна не велика. Малий слоїк 60 центів, більший $1.00.

Замовлення присилайте на адресу: 6,-

ЮРКО САҐАН,
100 S. HEALD ST., WILMINTON, DEL.

РЕВМАТИЗМ ЗДЕРЖАНИЙ УПРОДОВЖ 48 ГОДИН.

Новий лік нюйорського лікаря приносить щастя тисячам. — Проганяє ревматичну докучливість зо спини, з суглобів і з мязів.

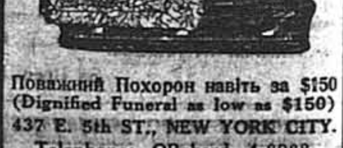
БОЛІ ПРОМИНАЮТЬ ЗВИЧАЙНО ПЕРШОГО ДНЯ.

Отрути у вашій крові спричинюють ревматичні болі, задеревілість та напухлість і не дають вам свобідно рухатися без докучливих болів. Щоби полекшити свої страждання, ви мусите увільнити свою кров від отрут! Ця докторова нова медицина робить це швидко. Не має в собі дурману, — безпечна для молодих і старих; не чинить небезпеки серцю. Називається цей лік BARUVACOL і ви можете спробувати його на отсій ретельній пропозиції: Витніть отсе оголошення і зашліть його почтою враз з вашим назвищем і адресою до: Atkins Laboratory, 44 East 63rd Street, New York City. (Можете теж прийти особисто). Грошей не посилайте. Заплатіть почтареві $1.85 і кілька центів за доручення (C.O.D.), коли він принесе вам Баруваколь. Уживайте його дві доби (48 годин). Як не почуєте полекші, то незужитий лік аверніть, а ми вам відішлемо ваших $1.85. Пощо терпіти ще один день? Години: 10 до 4.

(Svoboda)

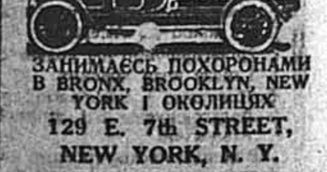
РЕСТОРАН
TOKAY
ЦЕГАНСЬКА МУЗИКА
Й ОРХЕСТРА ДО ТАНЦІВ.
БЕЗПЕРЕРИВНА ЗАБАВА
ОБІД TABLE d'HOTE $1.00
ЗА НАКРИТТЯ
НЕ ПЛАТИТЬСЯ.
52nd STREET & SEVENTH AVE.
NEW YORK.
Telephone: Circle 7-6435

ІВАН БОНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Поважний Похорон навіть за $150
(Dignified Funeral as low as $150)
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Telephone: ORchard 4-8088.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(102)

Бобольо приказав одному човнові вертатися враз з Олд Таймером назад до замку : передати там вязня в руки Люлімія. А кільком остальним човнам, що плили позаду на поміч горіючому селу, Бобольо дав знати рукою, щоб гребли в напрямі вогню. Він сам, дібравши собі кількох вірних гребців, подався вниз рікою.

В його човні знаходилася Калі Бвана. Дикун з радости затирав руки, що його пляни так гарно сповняються. Використовуючи цю білу дівчину, думав він собі, можна буде легко зробити її богинею і при її помочі створити нову влочинну організацію, що кине визов самому Люліміеві. А він, Бобольо, буде найвищим паном дівчини...

В цю хвилину в горіючій оселі людей-леопардів Тарзан з малим гуртом своїх відважних вояків зводив безпощадну боротьбу з ґарнізоном оселі. В освітленні вогню ця боротьба виглядала на якийсь огидний чортівський танок. Обі сторони боролися завзято, бо була це боротьба на смерть і життя. Покищо не знати було, хто переможе.

Та здавалося, що щастя працює проти Тарзана і його вірного гурта. Оподалік від села чорна ніч насилала їм згубу: кілька човнів причалили з поспіхом до берега і з них почали вискакувати жорстокі з найжорстокіших люди-леопарди. Вони були убрані в леопардові строї, в руках мали списи; а з очей бухала їм страшенна ненависть і жадоба крови.